

Riksdagens protokoll

2011/12:6

Torsdagen den 22 september

Kl. 14.00 – 15.02

Protokoll
2011/12:6

1 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2011/12:12

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:12 Bostadssituationen i Borlänge

av Peter Hultqvist (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 11 oktober 2011.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 19 september 2011

Socialdepartementet

Stefan Attefall (KD)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

2 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades

Skrivelse

2011/12:9 till utbildningsutskottet

3 § Frågestund

Frågestund

Anf. 1 TALMANNEN:

Vi övergår nu till dagens frågestund, och jag vill hälsa statsråden välkomna.

Frågor besvaras av statsrådet Ulf Kristersson, statsrådet Peter Norman, arbetsmarknadsminister Hillevi Engström, statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd och statsrådet Erik Ullenhag.

Statsrådet Ulf Kristersson besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt ansvarsområde.

Anf. 2 TOMAS ENEROTH (S):

Herr talman! Jag riktar frågan till Ulf Kristersson som har ansvaret att tala för hela regeringen.

Regeringens högt prioriterade mål har under ett par år nu varit att minska utanförskapet. Trots det kan vi konstatera att det är lika stort nu som när regeringen tillträdde, med över en miljon människor som ställts utanför arbetsmarknaden. Ändå har regeringen använt sig av omfattande skattesänkningar som skulle bidra till att fler kommer in på arbetsmarknaden. Regeringen har dessutom gjort omfattande församringar i trygghetssystemen. Sjukskrivna har kastats ut och utförsäkrats, arbetslösa har stängts in i fas 3 och långtidsarbetslösheten biter sig fast.

Fiasko, säger till och med Lena Mellin i Aftonbladet.

Regeringen brukar säga att det är tid för ansvar, så min grundläggande fråga till Ulf Kristersson och regeringen är: Är det inte tid för ansvar? Vilket ansvar tar regeringen för misslyckandet med det ökande utanförskapet?

Anf. 3 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Jag tycker att man ska vara lite noga när man pratar om allvarliga saker, men här är det kastat ut och lämnas ut.

Allvarligt talat är det så att vi gick till val på att det fanns fundamentala brister till exempel i fråga om vilka människor som tvingades lämna arbetsmarknaden och i stället under lång tid passivt vara kvar i sjukförsäkring eller sjukersättning. Det var väsentliga problem, och vi fortsatte det arbete som var påbörjat sedan tidigare.

Det är alldeles uppenbart att det är en rätt omfattande lågkonjunktur, som jag tror att även Thomas Eneroth har noterat, dessutom i kombination med allvarliga saker som händer i världsekonomin. Det är självklart att det inte går ett lands arbetsmarknad opåverkat förbi. Därför blir det lite meningslöst att låtsas som att en siffra tagen en viss dag 2011 är precis jämförbar med en siffra tagen en viss dag några år tidigare.

Ska man värdera våra insatser rätt – och kritiskt, vilket är helt legitimt – ska man titta på vad vi har lyckats åstadkomma på olika områden. Då tycker jag att vi med gott fog kan säga att vi har minskat det långvariga utanförskapet i Sverige.

Anf. 4 TOMAS ENEROTH (S):

Herr talman! Ja, ska vi värdera insatserna rätt kan vi konstatera att långtidsarbetslösheten inte bara biter sig fast utan ökar och att sjukskrivningarna ökar, för att inte tala om den grupp unga funktionshindrade som ställs allt längre bort från arbetsmarknaden i permanenta insatser eller parkeringar långt bort från arbetsmarknaden. I det läget har regeringen inte förmått göra några insatser för att förbättra sjukförsäkringen. Tvärtom har man återkommande försämrat den.

Jag tror att svensk arbetsmarknad skulle må väl av omfattande investeringar i omställningsförmåga på arbetsmarknaden, inte nedtvingat av försämrade villkor utan av arbetsmarknadsutbildning, kompetensförsäkringar och rehabiliteringsinsatser, saker som verkligen bidrar till att människor kommer in på arbetsmarknaden. Det vore bra för samhället, och

det vore bra för tillväxten i det här landet. I stället har några års bortslösande med stora skattesänkningar inneburit att man nu har avhänt sig resurser för att stärka svensk ekonomi långsiktigt.

Så återigen: Utanförskapet är lika stort som förr. Är det inte dags att ta ansvar och ompröva den medicin som uppenbarligen inte har fungerat?

Prot. 2011/12:6
22 september

Frågestund

Anf. 5 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Försämrade villkor kan precis lika gärna beskrivas som att människor i dag får mycket aktivare och snabbare hjälp att komma tillbaka till precis det de klarar av att göra. Det är klart att det för många människor uppfattas som tufft. Jag är den förste att inse att det inte är någon enkel resa att gå från långvarig sjukskrivning eller tidsbegränsad förtidspension tillbaka till någonting som är ett arbete eller kan bli ett arbete. Men att det inte är enkelt är en dålig ursäkt för att det inte ska göras över huvud taget.

Ta den fråga som du och jag kanske ömmar mest för: unga i förtidspension. Den frågan har bekymrat Sverige i decennier. Vi har haft en ensidigt negativ utveckling i många år. Nu börjar vi se att den planar ut. Det är möjligen ett litet steg åt rätt håll, men långt ifrån tillräckligt när fortfarande flera tusen varje år lämnas i långvariga ungdomsförtidspensioner. Det här är ett problem som har funnits mycket länge.

Det vi gör, som ni ibland gör, är att medge att det fortfarande finns fundamentala saker att göra någonting åt.

Uppföljningen av infrastruktursatsningar

Anf. 6 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till infrastrukturministern.

Regeringen har genom ansvar gjort historiskt stora satsningar på infrastrukturen. Med årets budgetproposition förstärks satsningen med 5 miljarder extra under de kommande två åren. Det är kraftiga satsningar för att vårda, förstärka och öka robustheten i våra väg- och järnvägssystem.

Vid flera tillfällen har Riksrevisionen i sina granskningar kritiserat Trafikverket för bristande rapporter och underlag. Senast var det granskningen av Botniabanan där man använder ord som bristfällig, icke rättvisande och att projektet blev 140 procent dyrare än beräknat.

Hur avser ministern att följa upp och säkerställa att riksdag och regering får bättre och mer tillförlitliga underlag? Hur säkerställer vi att nu satsade 5 miljarder extra resulterar i fler järnvägsväxlar och mer väg- och järnvägsunderhåll och att vi därmed kan följa upp och se i förväg de förväntningar som Trafikverket beräknar?

Anf. 7 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Den fråga som Jan-Evert Rådström ställer är nog någonting som har funnits i våra funderingar i många år, inte minst att olika stora projekt har försenats och inte minst fördyrats. Riksrevisionen har gjort ett antal olika rapporter över tid, och den som Jan-Evert nämnde i dag gäller Botniabanan som började byggas 1997 och där trafiken sattes i gång 2010.

Jag tycker att man ska ta den här kritiken på allvar. Det var bland annat detta som ledde till att Trafikverket bildades som en ny myndighet för att kunna jobba mer effektivt. Vi har diskussioner med Riksrevisionen, och det görs från min sida en uppföljning med verket varje tertiäl. Vi måste veta att varje krona som läggs kommer till mer infrastruktur och inte mindre.

Anf. 8 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M):

Herr talman! Tack för det svaret! Kan vi då också vara övertygade om att regeringen kommer att se till att Trafikverket gör en särskild uppföljning på de extra medel på 5 miljarder som de har fått, så att vi kan se resultaten efteråt och inte bara får veta vilka intentioner och förväntningar som de har på dessa pengar? Om ministern bejakar tanken på en uppföljning förutsätter jag också att vi får redovisat på vilket sätt infrastrukturen har förbättrats genom att tåg kommer i tid, att vi får ett bättre flöde och att fler tåg kommer fram när man har sagt till resenärerna att de ska komma fram.

Anf. 9 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Jag tycker att det har börjat hända en hel del bara på senare år. Trafikverket har jobbat mer och mer med projektstyrning. Ett sådant exempel som skulle kunna vara ett pilotprojekt är Bana väg i Väst, som går mellan Göteborg och Trollhättan. Där samarbetar man över trafikslagen, och man jobbar i en projektform som kan vara ett sätt att jobba med stora projekt framöver. Det har visat sig att det är mycket lättare att kunna redovisa vad som händer.

Det andra som kommer att ske, inte minst när det gäller om tågen går i tid, är att det från och med nästa år kommer att göras ett kvalitetsregister med alla som finns på järnvägen och vem som orsakar vad, för att också veta vem som har ansvaret.

Det som Jan-Evert Rådström är ute efter ligger mycket i linje med det sätt varpå vi nu har börjat jobba med Trafikverket. Vi måste kunna redovisa att de pengar som avsätts används till det de ska, för annars är det svårt att få ytterligare pengar. Det är alltså riktigt.

Karenstiden för egenföretagare

Anf. 10 GUNVOR G ERICSON (MP):

Herr talman! Min fråga går till socialförsäkringsministern. Förra hösten beslutade riksdagen att regeringen bör möjliggöra för egenföretagare att kunna välja kortare karenstid än sju dagar. Dagen innan beslut fattades var socialförsäkringsministern och näringsministern ute i medierna och sade att regeringen ska ordna så att egenföretagare ska kunna ha en karensdag, precis som anställda.

I augusti fick jag som svar på en fråga att arbete pågår och att det kommer att presenteras en promemoria i höst som sedan ska remissbehandlas.

Det är viktigt att det blir en likabehandling mellan företagare och anställda vid sjukdom, arbetslöshet och föräldraledighet.

Att företagare numera endast kan välja sju dagar som minsta karenstid vid sjukdom är ett steg bort från den likabehandlingsprincipen. Även egenföretagare måste omfattas av ett bra skyddsnät, inklusive graviditetsspenning.

Vilken tidsplan har ministern så att företagarna inte ska behöva vänta längre? När kommer lagen så att även egenföretagare kan välja *en* karensdag?

Anf. 11 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Hade jag vetat om att frågan skulle komma hade jag tagit fram ett exakt svar på detta. Jag har inte det exakta svaret, men beredning pågår i departementet. Det jag sade ganska nyligen gäller fortfarande. Jag tar mer än gärna reda på exakt tidpunkt och kommer tillbaka, men jag har det inte i huvudet.

Anf. 12 GUNVOR G ERICSON (MP):

Herr talman! Jag hoppas att regeringen ser till att detta blir verklighet under hösten. Det fanns inte med i propositionslistan, och därför ställde jag frågan i dag.

Denna fråga är angelägen också ur jämställdhetssynpunkt. Många företagare upplevde att den tidigare förändringen innebar en försämrad möjlighet för tjejer att våga gå in i företagande, vilket är olyckligt.

Jag hoppas därför att detta blir verklighet snart och att det läggs till på propositionslistan.

Anf. 13 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Jag delar problembeskrivningen, och vi är på väg med detta. Jag återkommer så fort jag kan om exakta tidpunkter.

Etableringsreformen

Anf. 14 BJÖRN SÖDER (SD):

Herr talman! Den 1 december 2010 kallade statsrådet Erik Ullenhag etableringsreformen för den största integrationsreformen på 25 år. Han talade varmt om hur nyanlända snabbt skulle komma ut på arbetsmarknaden och att Arbetsförmedlingen, inte socialkontoren, skulle vara den första kontakten.

Tre kvartal senare kan vi konstatera att reformen hittills varit ett stort misslyckande, vilket föranlett skarp kritik från bland andra Sveriges Kommuner och Landsting, SKL.

Av de 17 kommuner som tar emot en fjärdedel av alla nyanlända svarade 11 på SKL:s fråga om hur många nyanlända som tar emot socialbidrag. Siffrorna är häpnadsväckande: 85 procent får socialbidrag.

Statsrådet Ullenhag uttalar sig i Dagens Nyheter den 14 september att reformen bara har funnits i ett halvår och att man måste trimma den.

Det må så vara, men med tanke på den senaste uppgörelsen med Miljöpartiet för att underlätta fortsatt invandring av den största invandrargruppen på senare år, som enligt verifierade uppgifter står längst från den svenska arbetsmarknaden, är min fråga till statsrådet om han tror att etableringsreformen över huvud taget kommer att ha någon större effekt,

och framför allt på den grupp som man nu underlättar fortsatt massinvandring av.

Anf. 15 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Jag tackar Björn Söder för frågan. Svaret är ja. Det är rätt snabba slutsatser Björn Söder drar av en reform som trädde i kraft den 1 december 2010.

I Dagens Nyheter sade jag mycket riktigt att det man tittade på var ett halvår. Det stämmer, för det SKL har tittat på är ett halvår i ett antal kommuner.

Finns det problem när man jämför nya större reformer? Ja. Det kommer att finnas saker som vi behöver titta på efter hand. Men den grundläggande förändringen, att vi från dag ett riktar in alla insatser på att människor som flyr eller invandrar snabbt ska komma i arbete, är rätt tänkt. Att vi har ett system där jag som nyanländ invandrare ska delta i svenskundervisning för invandrare, i samhällsorientering och i arbetsförberedande insatser efter de behov och förutsättningar var och en har är rätt tänkt.

Kommer det att ta tid innan detta får effekt? Vi får väl se.

Vi har en del undersökningar och uppföljningsrapporter från Arbetsförmedlingen, som Björn Söder gärna får titta på, som tyder på att reformen i ganska hög grad fungerar som tänkt.

Tidigare träffade nio av tio nyanlända invandrare inte Arbetsförmedlingen alls det första året. Nu visar det sig på kort tid att nio av tio av dem som kommit har fått arbetsförberedande insatser på ett eller annat sätt.

Kommer man att komma i jobb efter några veckor? Nej, det tror jag inte. Björn Söder refererar till människor som har haft permanent uppehållstillstånd i några veckor. Om två års tid kommer vi dock se bättre resultat än vi sett tidigare.

Vi har en grundläggande åsiktsskillnad. Jag och regeringen tycker att det är bra att Sverige är öppet mot omvärlden. Det vore riktigt misslyckat för svensk integrationspolitik om den typ av spänningar och klyftor mellan människor som Björn Söder eftersträvar skulle byggas upp. Då skulle vi få problem ur integrationssynpunkt.

Anf. 16 BJÖRN SÖDER (SD):

Herr talman! Man kan tala om inkörningsperioder för stora reformer, och givetvis finns det sådana. Redan den 1 december 2010 påstod dock Ullenhag att man beslutat om förebyggande uppföljningsinsatser. Man påstod att man redan då hade identifierat saker som skulle åtgärdas.

Hur lång ska en inkörningsperiod vara för en reform innan man inser att reformen kanske inte är den allra bästa? Identifierade Ullenhag fel saker eller var beslutet om förebyggande uppföljningsinsatser fel avvägda?

Jag fick inget svar på frågan om överenskommelsen med Miljöpartiet där man har underlättat för somalier att ta sig till Sverige. Det är den största invandrargrupp vi har haft på senare år, och den står allra längst bort från svensk arbetsmarknad. Det är bara 30 procent som har jobb. Det kan jämföras med infödda svenskar där siffran ligger på 80 procent. Bland alla utrikesfödda ligger den på 65 procent. När det gäller soma-

liska kvinnor är siffran ännu lägre: blott 24 procent hade jobb enligt SCB:s integrationsdatabas.

Hur ska ni över huvud taget få in dessa människor som ni nu underlättar invandringen av på den svenska arbetsmarknaden genom denna reform som hittills varit ett stort misslyckande och föranlett skarp kritik från SKL?

Prot. 2011/12:6
22 september

Frågestund

Anf. 17 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! I SKL:s rapport, som enligt Björn Söder sägs innehålla skarp kritik, står att man står bakom reformen och tycker den är bra. Läs gärna rapporten! Arbetsförmedlingen, som är en av huvudaktörerna, är också i grunden positiva till reformen.

Har jag gjort något åt saker som vi identifierade tidigt? Ja, jag ska ge några exempel. Vi aviserar i budgetpropositionen att det ska löna sig bättre för nyanlända att arbeta vid sidan av etableringsersättningen. Jag tycker att vi har haft ett provocerande system i Sverige då människor med minst marginaler haft högst marginaleffekter, bland andra nyanlända. Går man in och tar en dags extraarbete i veckan eller jobbar 40 procent kommer det att löna sig bättre som nyanländ. Det är en mycket viktig signal.

Vi har sett till att man kan samköra register tidigare mellan skattemyndighet och migrationsverk så att nyanlända kan komma in i systemet även om personnumret inte finns där.

Vi har följt upp regelbundna samtal med SKL för att se om vi behöver göra ytterligare saker – och det kommer vi att göra, för vi behöver en ödmjukhet i detta.

Uppgörelsen med Miljöpartiet handlar om att vi tycker att en mamma ska kunna få återförenas med sina barn och ett barn med sina föräldrar. Där har vi ett gigantiskt problem med somaliska flyktingar i dag.

I steg två är det precis samma sak: Det är jobb och kunskaper i svenska som är nycklarna in. Jag tror att vi kan klara även den somaliska gruppen. Där har vi dock olika inställning.

Överklaganden av infrastrukturärenden

Anf. 18 HANS OLSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till infrastrukturministern. När det kommer besked om satsningar på infrastruktur, till exempel satsningar på en väg, är det viktiga besked för enskilda kommuner. Kommunerna förbereder sig för att det ska komma till exempel en motorväg och att det blir investeringar med mera. Det händer, och ska väl hända, att det blir överklaganden till regeringen. Då kan kommunerna uppleva att det blir tvärstopp. Det händer inget, och kommunerna känner stor frustration.

Hur hanteras dessa överklaganden i departementet? Finns det en plan för att driva på processen så att ärendet inte blir liggande? Det är allvarligt om det stoppar upp.

Anf. 19 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Det är trevligt att Hans Olsson säger att det roligt när det kommer infrastruktursatsningar och att såväl invånare som kommuner blir glada.

Hans Olsson tar också upp ett problem, och detta låg bland annat till grund för att Bosse Bylund tittade på hur vi kan förkorta tiderna i processen från tillståndsprövning till byggstart. Människor har ju möjlighet och rätt att överklaga.

Till slut kommer överklagandena in till regeringen. När det gäller infrastruktur kommer det till Näringsdepartementet. De hanteras vartefter man hinner med.

Det kan finnas ärenden som behöver lyftas fram. Då gör man det.

Anf. 20 HANS OLSSON (S):

Herr talman! Bra! I min valkrets har vi ett sådant ärende. Det är en stor frustration i den berörda kommunen som heter Ulricehamn. Man säger att det här är den absolut viktigaste frågan. Man har lagt ned ungefär 200 miljoner på att planera för en väg. Det är en detaljfråga, men vägen går mellan Dällebo och Hester. Det är en motorväg. Det är en stor grej för dem, men kanske en liten grej för ministern.

Nu kan jag då ändå åka hem och säga till dem i Ulricehamn att ministern tog detta på allvar och ska se till att frågan lyfts fram så att det händer något. De har inte hört något och känner stor frustration. Kan jag åka hem med det beskedet?

Anf. 21 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Det enklaste vore kanske att det var statsrådet själv som satte sig ned med varje överklagande. Så går det inte riktigt till.

Jag vill lägga ihop det som Hans Olsson tar upp med det som vi tidigare hörde från Jan-Evert Rådström. Om vi ska få ut mesta möjliga effekt och använda pengarna på bästa sätt måste projekten hänga ihop hela tiden.

Jag gissar att Hans Olsson tänker på väg 40. Det är ett arbete som har pågått lång tid. Det handlar om vägen mellan Göteborg och Borås. Där är i stort sett hela sträckan färdig. Det saknas en del på grund av ett överklagande som har kommit in väldigt sent.

Hans Olsson kan åtminstone ta med sig hem att jag särskilt har frågat var detta överklagande ligger.

Säkerheten i banksystemet

Anf. 22 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Jag har en fråga till finansmarknadsminister Peter Norman. Det gäller något som hela Europa och även USA och andra delar av världen diskuterar nu, nämligen den ekonomiska krisen.

Från den svenska regeringen har vi denna höst fått de verbala nyheterna skuldstorm och skyddsvallar. Skuldstormarna kan vi kanske inte göra så mycket åt. Skyddsvallarna spelar däremot en stor roll. För insättarna i bankerna har vi insättarskyddet, och vi har fått mer pengar till Finansinspektionen.

Efter något decennium i riksdagens finans- och skatteutskott noterar jag att det finns en tendens hos svenska banker och fonder att överskatta sina tillgångar. Hur bedömer finansmarknadsministern exponeringen av svenska institutioners tillgångar i utländska tillgångar? Är de tillfredsställande eller behövs det mer restriktioner på det området?

Prot. 2011/12:6
22 september

Frågestund

Anf. 23 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Svenska banker är lyckligtvis välskötta och jämfört med andra banker i Europa tämligen väl kapitaliserade. Trots detta finns det ett antal problem med de svenska bankerna. Ett är att den svenska banksektorn är väldigt stor jämfört med andra länders banksektorer. Om man dividerar svenska bankers tillgångar med bnp får man ett mått på sektorns storlek för Sverige. Sverige är då det tredje största bankcentret i Europa efter England och Schweiz. Det betyder att om den svenska banksektorn skulle hamna i problem blir det ett stort problem för stats-skattebetalarna. Därför är det viktigt med skyddsvallar.

Det handlar om insättarskydd och kapital i bankerna. Det handlar om att Finansinspektionen ska ha mer resurser och det handlar om den stabilitetsfond som är under uppbyggnad. Allt detta är till för att se till att skattebetalarna inte ska drabbas om det skulle bli en kris i banksystemet.

Anf. 24 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Det låter i och för sig bra. Jag noterar ändå att vi har haft en fond med pensionsanknytning, tror jag, som har tvingats skriva ned en del utländska tillgångar under den senaste tiden. Man sade att det inte skulle drabba pensionärerna, vilket verkar helt osannolikt.

Vi såg att svenska bankers exponering mot Ukraina, Estland, Lettland och Litauen innebär vådliga konsekvenser för de svenska bankerna. Min fråga är: Har vi några skyddsvallar mot den skuldstorm som finns i Europa?

Anf. 25 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Ordväxlingen mellan finansmarknadsministern, finansministern och bankerna tyder på att vi tycker att bankerna kunde ha lite mer kapital än vad de har.

Den direkta exponering som svenskt banksystem har mot de skuld-drabbade länderna är väldigt liten. Det betyder inte att vi är immuna, vare sig som land eller som banksystem genom att vi är tätt sammanflätade. Om stora banker i Frankrike och Italien får uppenbara problem på grund av Greklandsfrågan får det svenska banksystemet problem. Man är inte alls immun. Dessutom har bankerna en kortfristig finansiering som till över 50 procent består av utländsk valuta. Det är självklart ett orosmoment.

Svenska Riksbanken kan alltid hjälpa till med finansiering i kronor, men Riksbanken kan inte hjälpa till med finansiering i euro eller dollar. Här har bankerna en kraftig exponering som är oroväckande.

Anf. 26 EMMA HENRIKSSON (KD):

Herr talman! Som förälder känner man sig ofta så där lagom lyckad. Man kan få höra ett och annat, oavsett i vilken ålder ens barn är. Om man frågar barn svarar de alltid, oavsett ålder och bakgrund och oavsett om de mår bra eller dåligt, att föräldrarna är viktigast. Det är familjen som betyder mest. De har föräldrarna som idoler och förebilder, och det är dem de vill likna.

Av statistiken på uttaget av föräldraförsäkringen kan man tro att utvecklingen är på ett visst sätt. Av de undersökningar som görs av hur statistiken verkligen ser ut och om man frågar föräldrarna hur de har gjort uttaget av föräldraförsäkringen framgår att de inte alltid själva anger att de har varit hemma, även om det ser ut så i statistiken. Man försöker anpassa sig efter ett regelverk som vi politiker sätter upp. Det kommer lite då och då propåer om att man ska fortsätta att öka detta.

Min fråga är: Står socialförsäkringsministern och regeringen fast vid att det är föräldrarna som ska bestämma hur de delar på föräldraledigheten?

Anf. 27 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Det finns två mycket legitima ståndpunkter som samspelar – de står inte mot varandra. Det ena är föräldrars fundamentala rätt att själva fatta så avgörande beslut som vem det passar att just nu ta huvudansvaret för små barn och vara hemma. Det är en viktig grundprincip. Den står regeringen bakom.

Den andra legitima ståndpunkten är att på olika sätt uppmuntra fäder att ta större ansvar för små barn. Det finns många skäl till det. Ett helt avgörande skäl är det faktum att vi vet att man i relativt många äktenskap och samboskap går skilda vägar. Vi tycker att det är viktigt att barn har pappor även om föräldrarna väljer att gå skilda vägar. Ett tidigt ansvars-tagande för små barn är en fördel.

Dessa båda står inte alls mot varandra, men de kan ibland peka åt lite olika håll. Vi har dragit slutsatsen att vi vill uppmuntra fäder att vara hemma. Det är till exempel orsaken till jämställdhetsbonusen i föräldraförsäkringen. Ytterst måste föräldrarna, inom nuvarande lagstiftning, vara de som fattar de väsentligaste besluten om när och hur mycket man stannar hemma med små barn.

Anf. 28 EMMA HENRIKSSON (KD):

Herr talman! Självklart är både mammor och pappor väldigt viktiga för sina barn. I den senaste undersökningen där man gick på djupet och tittade på hur det ser ut och vad som har blivit konsekvenserna av de tvångsmedel som redan i dag finns i föräldraförsäkringen ser man att ungefär var femte pappa och 3 procent av mammorna inte tar ut några dagar alls. Barnen får alltså mindre tid med sina föräldrar trots att vi vet att det är väldigt viktigt för barnen.

Min följdfråga är: Är ministern beredd att gå djupare in i detta och vidta de åtgärder som behövs för att hindra utvecklingen om det visar sig att den politiska klåfingrigheten leder till att barn får mindre tid med sina föräldrar?

Herr talman! Jag tror att de flesta svenskar, även de som inte har levt i andra länder, är medvetna om att vi har en internationellt sett unik föräldraförsäkring. Jag medger att den som försäkring mot risken att få barn har ett begränsat värde. Som försäkring för att kunna stanna hemma med små barn är den unik.

Jag tror att det finns en mycket bred uppslutning bakom den grundläggande modell som vi har i Sverige.

Sedan kan man diskutera hur långt man ska gå i fråga om att också uppmuntra fäder att vara lediga med små barn. Jag tycker att vi har hittat en mellanväg som det kommer att ta tid att etablera. Vi ser en långsam ökning av antalet fäder som tar ut föräldraförsäkring, och vi har också betald föräldraförsäkring, och vi ser en tendens i ansvarstagande som jag tror är god. Så länge den går att förena med att människor verkligen fattar besluten inom familjen tror jag att det är en mycket bra utveckling.

Pensionssystem för scenkonstnärer

Herr talman! Jag ställer min fråga till statsrådet KristerSSon eftersom Socialdepartementet också har hand om scenkonstnärers pensioner.

Det finns en grupp som arbetar inom scenkonsten – sångare, dansare, musiker med flera. De har väntat länge på en ny pensionsreform – drygt 18 år. Vi var många som förväntade oss att man i årets budget äntligen skulle komma med en lösning – men icke. Varför blev den frågan inte löst nu? Det finns ett färdigberett förslag. Vad är det som hindrar er från att lösa denna relativt enkla fråga?

Nuvarande system är omöjligt och får absurda konsekvenser för landets scenkonstinstitutioner. De pensionsavgifter som dessa betalar i dag kan i många fall vara högre än vad exempelvis den enskilde sångaren får i lön för sitt arbete.

På vilket sätt vill och kan statsrådet medverka till att denna fråga blir löst så fort som möjligt?

Herr talman! Det är riktigt att den frågan delvis ligger på Socialdepartementet. Jag tror att det är både Socialdepartementet och Kulturdepartementet som har arbetat med frågan.

Jag har så här långt förstått att det utan tvekan finns en vilja att lösa själva problemet. Den får relativt långtgående konsekvenser som vi i alla fall inte just nu kunde överblicka fullt ut, och frågan som gäller den sammantagna statsfinansiella effekten på i storleksordningen 100 miljoner kronor är helt enkelt inte löst.

Frågan bereds alltså fortfarande. Den kom inte, som Siv Holma vet, med i årets budgetproposition. Men den är långt ifrån avförd från dagordningen.

Herr talman! Enligt branschen själv kostar det färdigberedda förslaget på Socialdepartementet mer än det nuvarande systemet. När det nuva-

rande systemet börjar avvecklas börjar inbetalningarna till Statens pensionsverk att minska. Detta kommer i sin tur att mötas av att pensionsutbetalningarna successivt minskar med lika mycket.

Det har talats om 100 miljoner initialt. Utifrån vad jag vet om statsbudgeten har jag svårt att ta till mig att detta skulle vara av en sådan karaktär att saldobalansen skulle påverkas så pass mycket som man har sagt.

Lägg ned prestigen, tala med arbetsmarknadens parter inom detta område och lös detta så fort som möjligt! Man har väntat i 18 år. Det har funnits ett förslag i flera år, och det är färdigberett. Kom till skott!

Anf. 33 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Jag uppfattar inte att det finns någon annan ambition än att man ska lösa problemet. Det är inte alldeles ovanligt att olika aktörer gör lite olika bedömningar om ett förslag, framför allt om en förbättring får statsfinansiella konsekvenser eller inte. Jag uppfattar att vi här har gjort bedömningen att det får det och att vi just nu inte var beredda att gå fram med detta förslag. Men frågan är under fortsatt arbete.

Utanförskapet

Anf. 34 HANS EKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström om utanförskapet som efter fem år av borgerligt regeringsinnehav är oförändrat. Dessutom har man gått från generella rättighetssystem till mer och mer socialbidrag. I Ulf KristerSSons och min gemensamma hemstad uppgår socialbidragen snart till 200 miljoner kronor, det vill säga lön till 500 anställda. Detta innebär att enskilda personer därigenom blir verkligt fattiga. De får göra sig av med kolonistugan eller den sista tillgången innan de får socialbidrag.

Min fråga till ministern är följande: Är det i en tid för ansvar dags att utbilda människor så att de blir anställningsbara i stället för att låta dem gå på socialbidrag?

Anf. 35 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Arbetslinjen är en av regeringens allra mest prioriterade frågor.

Jag är glad över att jag kan se att 110 000 fler personer går till jobbet en vanlig dag som denna jämfört med hur det var för ett år sedan. Vi har minskat långtidsarbetslösheten, och fler unga är också i arbete. Även sjuktagen har halverats, och många människor har kommit tillbaka från långa sjukskrivningar och står nu till arbetsmarknadens förfogande.

Därför gör vi stora satsningar i budgeten när det gäller att just minska utanförskapet, inte minst för de grupper som har haft det extra tufft.

När det gäller de som har varit sjukskrivna satsar vi på att de ska kunna komma in inom kulturen och få lönebidragsanställningar. Vi satsar också stora belopp på ungdomar, inte minst på utbildning. Jag håller med Hans Ekström om att utbildning i grunden är det som långsiktigt förebygger arbetslöshet allra bäst. När det gäller utbildning, skola och arbetsmarknadsutbildning finns det en mängd olika utbildningar som vi nu

satsar på. Det är viktigt att vi fortsätter med dessa åtgärder så att vi kan minska utanförskapet ännu mer.

Vi har också, precis som min kollega Ulf KristerSSon sade tidigare, haft en finanskris som har inneburit en stor belastning. Men vi kan också se att vi aldrig har haft så hög sysselsättning som i dag.

Anf. 36 HANS EKSTRÖM (S):

Herr talman! Min fundering är om arbetsmarknadsministern ändå tror att vägen till arbete går fortare om man först görs verkligt fattig med socialbidrag än om man har tillgång till generella trygghetssystem.

Anf. 37 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Den allra viktigaste delen när det gäller att komma i arbete och egen försörjning är att man har en bra grund att stå på i skolan. De stora satsningar som vi nu gör på skolan är helt avgörande, framför allt för ungdomar. Men de ungdomar som inte har klarat av skolan och som i dag står utanför har nu möjlighet att komma tillbaka och få studiebidrag på 6 300 kronor i månaden för att slutföra sin utbildning. Det är grunden och det som långsiktigt förebygger arbetslöshet. På lång sikt handlar det om att alla barn och unga får chans i skolan.

Utbildning är alltså lösningen. Men vi har också en mängd åtgärder för dem som i dag behöver det i form av en aktiv arbetsmarknadspolitik.

Rehabiliteringsgarantin

Anf. 38 SAILA QUICKLUND (M):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till statsrådet Ulf KristerSSon gällande rehabiliteringsgarantin.

Alliansen införde år 2008 rehabiliteringsgarantin i syfte att minska sjukfrånvaron. Rehabiliteringsgarantin är riktad mot de stora diagnosgrupperna bland långtidssjukskrivna. Det gäller bland annat sjukdomar i rörelseorganen och lindrig och medelsvår psykisk ohälsa. De behandlingar som har erbjudits är så kallad multimodal rehabilitering för smärta i axlar, nacke och rygg och kognitiv beteendeterapi för psykisk ohälsa. Under 2010 fick 50 000 personer behandling av denna karaktär, och vi vet också att regeringen satsade 960 miljoner på just rehabiliteringsgarantin.

Min fråga till statsrådet blir: Vad kan man hittills säga om effekterna av rehabiliteringsgarantin?

Anf. 39 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Detta handlar i grund och botten om två saker. Den första är det fundamentala behovet av metodutveckling på detta område. Det var också en orsak till att man gav ganska stora uppdrag till Karolinska Institutet i detta fall att göra en utvärdering. På området för socialt arbete tycker jag mer generellt att vi har för lite genomvärderade metoder där vi kan säga att det finns god evidens. Det är ett grundläggande problem när det gäller socialt arbete över huvud taget inklusive socialförsäkringsområdet.

Den andra är att den studie som kom nyligen visar några resultat. Några är goda och några är problematiska. Folk mår väsentligt bättre. Vi minskar risken för sjukersättning, alltså förtidspensionering. Men vi har inte förkortade sjukskrivningsfall.

Kontentan är att det funkar i grund och botten, men det finns mycket som kan funka betydligt bättre. Det är än så länge ganska små undersökningar. Det finns därför saker kvar att göra.

Anf. 40 SAILA QUICKLUND (M):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för detta. Det gläder mig att vi så här långt kan se att de historiska insatserna från regeringen i fråga om hur mycket pengar som man har tillfört ändå visar på positiva resultat. Jag tackar därför för svaret.

Anf. 41 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Den multimodala rehabiliteringen innebär fler professionella team som arbetar med människor. Det är riktigt svåra saker. Där finns det i grund och botten en ganska god generell evidens. Men man har fortfarande svårt att visa på att det innebär återkomst till arbete. Det är klart att det är otroligt mycket bättre att människor upplever att de får hjälp, att de mår bättre och att livssituationen blir bättre. Hela idén var dock, sett från mitt lite snäva perspektiv, att också hjälpa människor att återkomma till egen försörjning. Där återstår en del.

När det gäller KBT-insatserna förefaller det vara mycket goda resultat. Framför allt gäller det den mycket breda ökning som finns på området psykisk ohälsa över huvud taget och som i dag går som en röd tråd genom hela sjukskrivningsprocessen i Sverige. Det är en ökning på alla fronter sett ett par decennier tillbaka. Psykisk ohälsa är i dag den breda och mer diffusa problembild som väldigt många människor möter.

Åtgärder för full sysselsättning

Anf. 42 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Efter att ha styrt Sverige i fem år tycker regeringen att det nu är tid för ansvar, åtminstone om man får tro den budgetproposition som nyligen presenterats.

I finansplanen sägs det att regeringens främsta mål är att föra Sverige mot full sysselsättning och minskat utanförskap. Så har det låtit sedan 2006. Men retorik är en sak och verkligheten en annan sak. Arbetslösheten har ökat, och något minskat utanförskap märker vi inte av – detta trots år av en väldigt hög tillväxt i landet.

Det är med andra ord, kan man tycka, hög tid för regeringen att nu ta sitt ansvar, för nu ser prognoserna betydligt sämre ut. Därför är min fråga till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström: Om de insatser som regeringen nu föreslagit – sänkt krogmoms, fler handläggare avseende jobb- och utbildningsgarantin samt mer pengar till Arbetsförmedlingens administrativa system – inte är tillräckliga för att nå målet om full sysselsättning, vilket ansvar tänker då ministern ta för att ytterligare åtgärder vidtas?

Anf. 43 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Det är mycket riktigt så som Pia Nilsson här beskriver. Full sysselsättning är regeringens mål. Så länge det finns människor som kan arbeta men som inte får möjlighet att göra det kommer vi att fortsätta med frågan på många olika sätt.

År 2008 hade vi en finanskris som innebar en kraftigt ökad arbetslöshet. I dag ligger sysselsättningen på nivåer som är högre än tidigare. Dessutom har vi haft stora grupper som kommit in och som står till arbetsmarknadens förfogande, inte minst stora ungdomskullar. Det är därför regeringen satsar en så stor del av reformutrymmet på just arbetslinjen.

En del i arbetslinjen är den sänkta restaurangmomsen. Redan i dag kan vi märka att en stor restaurangkedja, Max, säger att hela sänkningen av krogmomsen ska synas i form av lägre priser för konsumenterna så att man kan anställa flera hundra personer till – detta bara i den här restaurangkedjan. Det här är *ett* sätt att öka sysselsättningen och att göra så att alla som vill kan arbeta.

Anf. 44 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Jag vet inte om Hillevi Engström är ganska ensam om att ha uppfattningen att regeringen satsar hårt på sin arbetslinje. Uppenbarligen märks det inte i statistiken, och uppenbarligen märks det inte heller bland de långtidsarbetslösa som nu faktiskt blir fler och fler.

Jag blir förtvivlad å mångas vägnar när regeringen år efter år säger att målet är full sysselsättning och minskat utanförskap men aldrig tycks nå målet, aldrig tycks leverera. Det tycker jag visar på en förtroendekris av stora mått. Man verkar ha kapitulat. Man vidtar åtgärder som inte alls kommer att ge den effekt som regeringen tror att de ska ge. Man famlar i mörker.

Jag funderar på om ministern i sin verktygslåda över huvud taget har några vassa verktyg att ta till. Om inte har vi det!

Anf. 45 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Pia Nilsson tycks inte ha följt den statistik som SCB varje månad levererar till oss. Vi har nämligen lyckats undvika en jobblös tillväxt. Vi har lyckats undvika att arbetslösheten bitit sig fast.

Vi kan se att 110 000 fler personer nu går till jobbet jämfört med hur det var för bara ett år sedan, att långtidsarbetslösheten har minskat och att arbetslösheten har gått ned. Vi har aldrig haft så många i sysselsättning som vi just nu har. Men vi står inte ensamma. Vi är inte en ensam ö här i världen. Därför måste vi nu när konjunkturen ser ut att vika ha en buffert, ha resurser att satsa på att ytterligare få ned arbetslösheten och på att se till att inbromsningen stoppas upp.

Jag skulle välkomna nya klatschiga förslag från Socialdemokraterna och är givetvis beredd att lyssna då. Men hitintills har det inte kommit några förslag till åtgärder som vi bedömer skulle ha sänkt arbetslösheten mer.

Anf. 46 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Min fråga riktas till finansmarknadsminister Peter Norman.

Sannolikt befinner vi oss i en begynnande finanskris. En delorsak till den är en omfattande spekulation på finansmarknaden och ett överdrivet risktagande inom delar av finanssektorn.

Frågan är hur denna sektor på ett effektivare sätt kan regleras. En idé är att skilja traditionell bankverksamhet från annan finansiell aktivitet. Det gjordes till exempel i USA genom vad som kallas the Glass–Steagall Act på 1930-talet. I dag har något liknande föreslagits av den brittiska bankkommissionen. Även i Schweiz pågår en debatt om att separera bankverksamhet – som samhället självklart måste garantera – från finansiell spekulation som samhället rimligen inte bör vare sig subventionera eller garantera på motsvarande vis.

Pågår en sådan diskussion i regeringen? Och när får vi i Sverige en lagstiftning som är inriktad på att stödja en sund bankverksamhet, inte på att stödja en orimlig finansspekulation?

Anf. 47 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Jonas Sjöstedt tar upp en väldigt viktig fråga, en fråga som blir extra viktig i den finansiella kris vi nu ser.

För att ta Glass–Steagall-akten i USA kan jag säga att det också fanns ett förslag från den tidigare Fedchefen Paul Volcker för kanske tio, eller åtta, år sedan med en liknande idé. Nu kommer också den så kallade Vickersrapporten med en liknande idé.

Min bild är att försök att göra detta på ett effektivt sätt inte varit speciellt effektivt. Enligt min uppfattning beror det på att det är väldigt svårt att göra skärningen mellan vad som är stabil verksamhet och vad som är lite mer instabil verksamhet. Den linje som vi och de allra flesta länder har valt är att, som vi också gör nu i budgetpropositionen, ge Finansinspektionen betydligt ökade resurser för att tillsammans med sina kamrater ute i Europa men också själv förbättra när det gäller både kvantitet och kvalitet avseende övervakningen av den finansiella sektorn.

Anf. 48 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Jag har förståelse för de praktiska problemen. Men menar finansmarknadsministern att det i princip vore rätt att separera de här verksamheterna om man hittar en teknisk lösning?

Är det inte så att den garanti som samhället ger bankerna egentligen är en dold subvention eftersom den gör att bankerna kan låna pengar internationellt till en lägre ränta – detta oavsett om det här går till bankernas egentliga bankverksamhet eller om det går till en typ av finansiell spekulation som kanske är destabiliserande för det sammanlagda ekonomiska systemet?

Och är det rimligt att samhället genom denna typ av garantier i praktiken sänker kostnaderna och indirekt uppmuntrar till finansiell spekulation som kanske destabiliserar vårt ekonomiska system?

Anf. 49 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Beträffande den första delen av Jonas Sjöstedts inlägg kan jag nog svara att jag håller med. Om man på ett effektivt sätt skulle kunna skilja de två verksamheterna inom banksektorn tror jag att det kunde vara en väg att gå. Jag utesluter förstås inte att man hamnar där. Jag vill bara påpeka att det jag med min erfarenhet har märkt och det jag hör när jag talar med kolleger ute i världen är att det är väldigt svårt att göra detta. Jag återkommer gärna till frågan, för i grunden är det en bra idé.

Också den andra frågan tycker jag är spännande och intressant. Naturligtvis ska inte det allmänna subventionera bankverksamheten. Vad som händer när man får de medel som vi tagit till i Sverige är att det blir billigare för bankerna att låna, som Jonas Sjöstedt säger. Å andra sidan kommer de lån som bankerna tagit upp i Riksbanken, som tar ganska bra betalt, det allmänna till del. Dessutom sätter bankerna av pengar i Stabilitetsfonden, något som också kommer det allmänna till del. Nettot av den hjälp som bankerna får kan således inte uppfattas som en subvention, utan det allmänna får tillbaka mer än som ges i form av stöd.

Etableringsreformen

Anf. 50 GUSTAV NILSSON (M):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Erik Ullenhag och handlar om den etableringsreform som trädde i kraft i december förra året. Frågan har tidigare varit uppe här under frågestunden. Jag tycker att statsrådet då gav ett mycket bra och uttömmande svar.

Det är viktigt att konstatera att etableringsreformen är en stor reform och en viktig förändring av svensk integrationspolitik. Nyanlända ska få arbete och gemenskap i stället för bidragsberoende och utanförskap.

Jag tycker också att det är bra att man, som statsrådet här nämnt, ser över reformen och kanske gör förändringar så att samordningen blir optimal och väntetiderna kan bli ännu kortare än de för närvarande är. Jag utgår från att det kontinuerligt sker en utvärdering och att om det behövs förändringar sådana också kommer till stånd; det kan bli nödvändigt. Då får vi en reform som är både viktig och nödvändig, en reform som är bra men som kanske kan göras ännu bättre.

Anf. 51 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Tack så mycket för frågan! Det efterlyses vilka typer av utvärderingar och uppföljningar av etableringsreformen vi gör. Vi har sedan förra hösten och sedan valet lämnat ett antal uppdrag till Statskontoret och till Stockholms universitet för att göra mer långsiktiga uppföljningar. Utöver detta har vi lagt ut på Arbetsförmedlingen och ansvariga myndigheter att återkommande komma in med rapporter så att vi får signaler om vad som inte fungerar tillräckligt bra och kan göra någonting åt det.

En verklighet vi känner till på integrationsområdet är att om det blir väntetider i systemet – väntan på asylansökan, väntan på sfi eller väntan på att Försäkringskassan ska hantera ett ärende – är det mycket skadligt ur integrationssynpunkt. All integrationspolitisk forskning visar att det

viktiga är att sätta in åtgärder snabbt, under den första tiden i Sverige – innan man hamnar i utanförskap.

Det är väldigt få som flyr eller invandrar hit som vill leva på bidrag, men ändå har vi fört en politik där alldeles för många har fastnat i ett bidragsberoende.

Svavelutsläppen från sjöfarten

Anf. 52 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! Varje år dör 40 000–50 000 européer på grund av utsläpp från sjöfarten, inte minst svavel. Därför är det väldigt glädjande att FN:s sjöfartsorganisation, IMO, har enats om skärpta krav på svavelhalten i fartygsbränsle.

När EU-kommissionen analyserade detta förslag kom man fram till att varje krona som satsas på renare teknik ger 5–26 kronor tillbaka i samhällsvinst, bland annat i form av bättre hälsa hos folk. Trots det har infrastrukturministern gått ut och protesterat kraftigt mot detta och hävdat att regeringen kommer att motarbeta förslaget och helt enkelt inte följa IMO:s regler. Efter detta har miljöministern gått ut och sagt att det faktiskt är han som bestämmer och att vi visst kommer att följa IMO:s regler.

Jag tänkte därför fråga infrastrukturministern: Är regeringen överens nu? Kan jag sova lugnt om natten?

Anf. 53 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Jag skulle kunna göra svaret ganska kort och säga: Ja, regeringen är överens. Låt mig dock falla tillbaka till den diskussion som ändå lyftes av Helena Leander.

När det gäller svenskt engagemang sedan lång tid tillbaka, inte minst på miljösidan, har vi varit föregångare. Vi ska fortsatt vara det. När det gäller Östersjön, som är ett känsligt innanhav, måste alla vi som bor kring och vid Östersjön vara med och ta ett ansvar. Tidigare har det pratats om att jordbruket är en faktor, men sjöfarten spelar också roll.

Vi har varit med och tagit beslut om IMO-beslutet, och vi kommer att följa IMO:s skärpta krav. Det ska göras tillsammans och dessutom korriberat med länderna runt omkring. Det ska inte ske på ett sådant sätt att vi inte kan bevara konkurrenskraften i vårt näringsliv.

Anf. 54 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! Det låter tryggt, och jag tycker att det är bra att infrastrukturministern kan ändra sig när man inser att det är problematiskt att stå fast vid gammal, smutsig teknik när utvecklingen går framåt. Det är jag väldigt glad för.

Det enda jag undrar över är detta att det ska ske tillsammans med andra. Först började infrastrukturministern prata om att vi har varit föregångsland och gått före. Ska vi nu sitta och bromsa tills alla andra är med, eller kan jag helt enkelt vara trygg med att Sverige även fortsättningsvis kommer att gå i spetsen för att vara sjyst mot både vår miljö och vår hälsa?

Anf. 55 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Jag tycker att det Helena Leander säger när det gäller sjöfartens sida är viktigt. Sjöfarten måste också vara med och ta ansvar för de negativa utsläpp den gör.

Låt mig dock vara tydlig med att det händer otroligt mycket i dag. Vi har hamnar som jobbar för att skapa landansluten el så att man inte står och går på bunkerloja i onödan. Vi har mer och mer av alternativa drivmedel som det byggs upp en infrastruktur för, till exempel flytande gas som är ett sätt att minska svavelutsläppen. Det tittas på gångtider – hur snabbt man behöver gå – eftersom det också påverkar mängden utsläpp.

Detta görs redan i dag. Det som behöver göras mer är att titta på om och hur man ska bygga om sina fartyg och beställa, och det är denna diskussion som har varit för sjöfartens del. Det råder inget tvivel om att vi ska införa IMO:s regler, alltså de skärpta reglerna för svavel.

Hinderbelysning vid vindkraftverk

Anf. 56 HANNAH BERGSTEDT (S):

Herr talman! Etablering och utbyggnad av vindkraft är viktigt för Sveriges omställning till hållbara energikällor. Utanför Piteå färdigställs just nu påbyggnaden av norra Europas största vindkraftspark – 1 101 verk ska stå färdiga i Markbygden när detta är klart.

Hälften av dessa kommer att ha en höjd där den lagstiftning vi har i dag innebär att ungefär 500 vindkraftverk ska ha en fast belysning med 100 000 candela, alltså blinkande ljus. Detta riskerar att påverka boendemiljön, och därför vill jag fråga infrastrukturministern: Vad avser hon att göra för att hinderljusen inte ska bli ett hinder för vindkraftsutvecklingen?

Anf. 57 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Det var en mycket bra fråga. Jag var tvungen att tänka just på hinderprövningen, men jag tror att jag förstår vad Hannah Bergstedt är ute efter.

Det är naturligtvis så att när man gör satsningar på i det här fallet vindkraftverk är det å ena sidan miljöhänsyn som ska tas – att hitta nya, alternativa energikällor där vindkraften är en. Å andra sidan handlar det om närmiljön för dem som bor, som i detta fall vad jag förstår inte vill ha för stark belysning. Sedan kan det finnas många andra skäl.

Det som möjligtvis skulle hamna på mitt område är belysningen. Varför har man belysning på vindkraftverk? Jo, jag antar att det finns någon form av flygverksamhet. Detta handlar alltså snarare om hur man å ena sidan kan hantera säkerhet för flyg och hur man å andra sidan kan hantera miljön för närboende och andra men ändå få möjligheten att bygga vindkraftverk. Detta är något som Transportstyrelsen som myndighet har att väga in i de utvärderingar som görs innan tillstånd ges.

Anf. 58 HANNAH BERGSTEDT (S):

Herr talman! Det handlar om hinderljus, inte hinderprövning.

I det skriftliga svaret jag fick av ministern när jag ställde denna fråga hänvisade ministern just till Transportstyrelsens möjlighet till undantag. I

praktiken är det dock så att Transportstyrelsen aviserar ytterligare belysning. Om man tänker sig att det är 500 vindkraftverk med riktat ljus på 100 000 candela kommer risken vara att detta inte bara blir norra Europas största vindkraftspark utan även norra Europas största rejvparty när det kommer ett inflygande fordon.

Det är alldeles riktigt att detta är en fråga om säkerhet. När denna lagstiftning kom till stånd byggde man dock få vindkraftverk av denna höjd, och inte så stora vindkraftsparker. Man kan ställa sig frågan: Kan det vara så att det finns en anledning att se över denna lagstiftning för att både tillgodose säkerheten och se till att detta inte blir ett hinder för vindkraftsutbyggnaden?

Anf. 59 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Det Hannah Bergstedt funderar på kanske inte alls är omöjligt. Visst är det så att man i all lagstiftning vartefter som verkligheten förändras måste följa med och förändra. Det är inte bara i dessa områden det kommer att växa upp vindkraftsbyar; vi kommer att se det på annat håll.

Jag har än så länge inte fått detta uppmärksammat, och jag har heller inte fått dessa signaler från Transportstyrelsen. Men, herr talman, jag låter det inte alls vara otroligt.

Rehabiliteringskedjan

Anf. 60 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Jag har en fråga till socialförsäkringsminister Krister-son. Det gäller rehabiliteringskedjan.

Jag tycker att det är väldigt viktigt att denna reform får genomslag. Jag delar inte oppositionens bild att den inte har lett till förbättringar. Många unga som förtidspensioneras får faktiskt hjälp, och har man muskler och inte är sjuk ska man inte vara på Försäkringskassan utan hos Arbetsförmedlingen eller i studier.

När man är ute och reser i valkretsen och besöker Arbetsförmedlingen finns dock synpunkter från enskilda om kvaliteten i insatserna. Ställer man frågan till Arbetsförmedlingen om de har resurser säger de att de har resurser till insatser. Snarare är det så att när man besöker Försäkringskassan efterfrågar de mer rehabiliteringsberedskap i ett tidigt stadium.

Min fråga till statsrådet är: Kommer de nya aviserade förbättringarna att även öka beredskapen hos Försäkringskassan? Hur ska man från Alliansens och regeringens sida följa upp att även Arbetsförmedlingens insatser blir bra, för det är helt avgörande?

Anf. 61 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Ibland gör man tappra försök att säga två saker samtidigt. Å ena sidan: Vi står upp för reformen. Vi värnar reformens framsteg. Vi vill inte gå tillbaka till det som var tidigare. Det är viktigt.

Å andra sidan ser vi att det finns problem, som vi har ansvar att lösa. Vi är medvetna om att det aldrig kommer att vara ett läge där alla är perfekt nöjda med alla regelverk, men de ska i grund och botten upplevas rimliga, och de ska vara människor till hjälp i rätt situationer.

Precis som det påpekades i en ledare i DN häromdagen betyder detta att falla mellan stolarna i allmänhet inte att jag inte gillar det beslut som är fattat. Det kommer vi inte att kunna lösa, inte ens vid svåra beslut.

Däremot är att falla mellan stolarna bokstavligt talat att hamna i ett läge där Försäkringskassan gör en bedömning och Arbetsförmedlingen en annan. Du lämnar sjukförsäkringen men kommer till Arbetsförmedlingen som inte kan göra någonting. De är inte många fall, men de finns, och det har vi goda möjligheter att undvika i fortsättningen.

Anf. 62 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Regeringen har själv sagt att det är viktigt att rehabiliteringsinsatserna fungerar, och det meddelades förra veckan i den aviserade miljardförstärkningen att fokus kommer att vara på bland annat rehabiliteringsinsatser. Jag hoppas att vissa myndigheter får ett särskilt uppdrag att följa upp kvaliteten i insatserna, för det är helt avgörande för om reformen får de effekter som vi hoppas på.

Anf. 63 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Det granskas nu löpande, både själva kedjan granskas och hur den fungerar. Dessutom är den halva miljard som är aviserad i ytterligare rehabiliteringsinsatser, förutom att det är ett separat konto, oberoende – det låter nördigt – av själva sjukskrivningskostnaderna totalt sett. Vi behåller resurserna även i minskade sjukskrivningskostnader. Det gör att vi i praktiken ger Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen mycket större möjligheter att tidigt göra gemensamma bedömningar av ens chanser att återkomma till arbetsmarknaden och hur den arbetsmarknaden ska se ut.

Det är ganska komplexa kedjor, men det är den vägen vi måste vandra.

Anf. 64 TALMANNEN:

Därmed är dagens frågestund slut, och vi tackar deltagande statsråd och ledamöter.

4 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositioner

2011/12:4 Utredningar avseende vissa dödsfall

2011/12:11 Säkerställande av sjö- och flygräddning

Prot. 2011/12:6
22 september

Frågestund

5 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 21 september

2011/12:16 Tillsättande av luftförsvarsutredning

av *Anna-Lena Sörenson* (S)

till försvarsminister Sten Tolgfors (M)

2011/12:17 Storsatsning på nya poliser som används för civila jobb

av *Björn Söder* (SD)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 27 september.

6 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 21 september

2011/12:5 Brist på tillgänglighet som diskriminering

av *Lennart Axelsson* (S)

till statsrådet Erik Ullenhag (FP)

2011/12:6 Våg av arresteringar mot kulturarbetare i Iran

av *Maryam Yazdanfar* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2011/12:7 Vättern som vattentäkt

av *Peter Persson* (S)

till miljöminister Andreas Carlgren (C)

2011/12:8 Torven som en fossil energikälla

av *Matilda Ernkrans* (S)

till närings- och energiminister Maud Olofsson (C)

den 22 september

2011/12:9 Rättvisa i tilldelning av högskoleanslag

av *Thomas Strand* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2011/12:10 Miljöförstöring i gränsområdet Sverige–Finland

av *Peter Eriksson* (MP)

till miljöminister Andreas Carlgren (C)

2011/12:11 Mervärdesskattefrågan och föreningslivet

av *Hans Olsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 27 september.

7 § Kammaren åtskildes kl. 15.02.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
2 § Hänvisning av ärende till utskott	1
3 § Frågestund	1
Anf. 1 TALMANNEN	1
<i>Utanförskapet</i>	<i>2</i>
Anf. 2 TOMAS ENEROTH (S)	2
Anf. 3 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	2
Anf. 4 TOMAS ENEROTH (S)	2
Anf. 5 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	3
<i>Uppföljningen av infrastruktursatsningar</i>	<i>3</i>
Anf. 6 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M)	3
Anf. 7 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	3
Anf. 8 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M)	4
Anf. 9 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	4
<i>Karenstiden för egenföretagare</i>	<i>4</i>
Anf. 10 GUNVOR G ERICSON (MP)	4
Anf. 11 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	5
Anf. 12 GUNVOR G ERICSON (MP)	5
Anf. 13 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	5
<i>Etableringsreformen</i>	<i>5</i>
Anf. 14 BJÖRN SÖDER (SD)	5
Anf. 15 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	6
Anf. 16 BJÖRN SÖDER (SD)	6
Anf. 17 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	7
<i>Överklaganden av infrastrukturärenden</i>	<i>7</i>
Anf. 18 HANS OLSSON (S)	7
Anf. 19 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	8
Anf. 20 HANS OLSSON (S)	8
Anf. 21 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	8
<i>Säkerheten i banksystemet</i>	<i>8</i>
Anf. 22 GUNNAR ANDRÉN (FP)	8
Anf. 23 Statsrådet PETER NORMAN (M)	9
Anf. 24 GUNNAR ANDRÉN (FP)	9
Anf. 25 Statsrådet PETER NORMAN (M)	9
<i>Uttaget av föräldraledighet</i>	<i>10</i>
Anf. 26 EMMA HENRIKSSON (KD)	10
Anf. 27 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	10
Anf. 28 EMMA HENRIKSSON (KD)	10
Anf. 29 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	11
<i>Pensionssystem för scenkonstnärer</i>	<i>11</i>
Anf. 30 SIV HOLMA (V)	11

Anf. 31 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	11	Prot. 2011/12:6
Anf. 32 SIV HOLMA (V)	11	22 september
Anf. 33 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	12	
<i>Utanförskapet</i>	12	
Anf. 34 HANS EKSTRÖM (S)	12	
Anf. 35 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	12	
Anf. 36 HANS EKSTRÖM (S)	13	
Anf. 37 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	13	
<i>Rehabiliteringsgarantin</i>	13	
Anf. 38 SAILA QUICKLUND (M)	13	
Anf. 39 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	13	
Anf. 40 SAILA QUICKLUND (M)	14	
Anf. 41 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	14	
<i>Åtgärder för full sysselsättning</i>	14	
Anf. 42 PIA NILSSON (S).....	14	
Anf. 43 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	15	
Anf. 44 PIA NILSSON (S).....	15	
Anf. 45 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	15	
<i>Reglering av finanssektorn</i>	16	
Anf. 46 JONAS SJÖSTEDT (V).....	16	
Anf. 47 Statsrådet PETER NORMAN (M)	16	
Anf. 48 JONAS SJÖSTEDT (V).....	16	
Anf. 49 Statsrådet PETER NORMAN (M)	17	
<i>Etableringsreformen</i>	17	
Anf. 50 GUSTAV NILSSON (M).....	17	
Anf. 51 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	17	
<i>Svavelutsläppen från sjöfarten</i>	18	
Anf. 52 HELENA LEANDER (MP).....	18	
Anf. 53 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	18	
Anf. 54 HELENA LEANDER (MP).....	18	
Anf. 55 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	19	
<i>Hinderbelysning vid vindkraftverk</i>	19	
Anf. 56 HANNAH BERGSTEDT (S).....	19	
Anf. 57 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	19	
Anf. 58 HANNAH BERGSTEDT (S).....	19	
Anf. 59 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	20	
<i>Rehabiliteringskedjan</i>	20	
Anf. 60 ROGER HADDAD (FP).....	20	
Anf. 61 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	20	
Anf. 62 ROGER HADDAD (FP).....	21	

Anf. 63 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	21
Anf. 64 TALMANNEN	21
4 § Bordläggning.....	21
5 § Anmälan om interpellationer	22
6 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	22
7 § Kammaren åtskildes kl. 15.02.	23

